

Jaarverslag 2024

Stichting Behoud Grote Kerk Alkmaar

Vast te stellen:
Alkmaar, 25 februari 2025

Inhoudsopgave

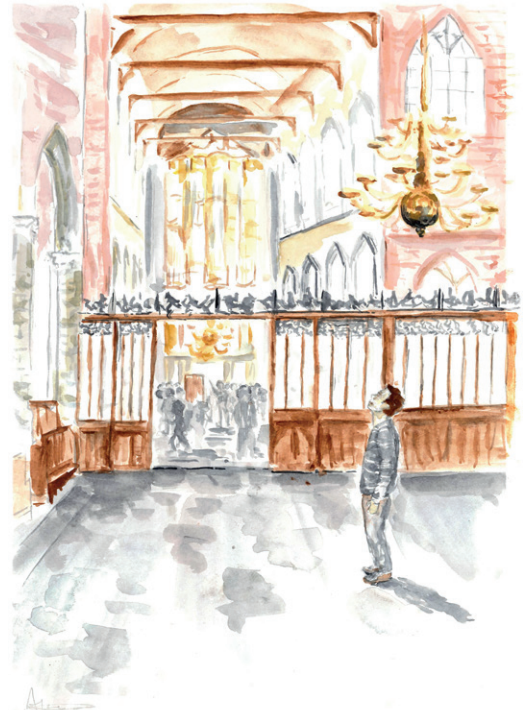
1. Inleiding
2. Wie zijn wij en waarvoor
3. Onze missie
4. Onze visie
5. Bestuur en organisatie
6. Samenwerkende partijen
7. Financieel beeld over 2024
8. Uitgevoerd onderhoud en gereedgekomen restauraties
9. In voorbereiding genomen projecten
10. Communicatie
11. Het Grote Raam
12. Overige memorabele zaken
13. Financieel jaarverslag
14. Aantal bezoekers Grote Kerk

1. Inleiding

Dit jaarverslag blikt terug op het gevoerde beleid en geeft een overzicht van de belangrijkste activiteiten die plaatsvonden. Het bestuur is van mening dat de activiteiten in 2024 hebben bijgedragen aan de missie van de stichting.

2. Wie zijn wij en waarvoor

De Stichting Behoud Grote Kerk Alkmaar is onder de toenmalige naam 'Stichting tot Behoud van Monumentale Kerken in Alkmaar' opgericht op 27-10-1986. Nadat op 06-10-1999 de Grote Sint Laurenskerk in eigendom is verworven, verlegde de stichting de focus naar instandhouding van het grootste rijksmonument van Alkmaar. Op 19 oktober 2023 zijn in lijn met de actuele taken en verantwoordelijkheden van de stichting de statuten gewijzigd en is als nieuwe naam vastgelegd 'Stichting Behoud Grote kerk Alkmaar'.

3. Onze missie

Onze missie als eigenaar is het duurzaam in stand houden en in goede staat houden van De Grote Sint Laurenskerk in Alkmaar en die laten functioneren als huiskamer van de regio Alkmaar. Dat doen wij door planmatig goed onderhoud van het monument en het monumentale interieur, door het (laten) vertellen van verhalen over de kerk en zijn geschiedenis, door periodiek nieuwe kunstwerken toe te voegen, door het aanwakkeren van de publieke belangstelling en door het faciliteren van een passend, veelzijdig gebruik van de accommodatie.

4. Onze visie

De stichting is een daadkrachtige, toekomstgerichte organisatie. Wij werken samen met onze partners aan onderhoud, restauratie en gebruik van de Grote Kerk, waardoor de kerk met respect voor de monumentale waarden kan functioneren als inspirerende plek van ontmoeting voor mensen uit alle geledingen van de samenleving.

5. Bestuur en organisatie

Het bestuur van de Stichting Behoud Grote Kerk Alkmaar bestaat uit louter onbetaalde vrijwilligers en was in 2024 als volgt samengesteld:

Dhr. E.E. Carels	Voorzitter
Dhr. J.A.M. Krieckaert	Secretaris (tot 26-07-2024) - Penningmeester
Dhr. P.J. Winder	Lid
Dhr. H. Adriaanse	Lid
Mevr. L. Oskamp	Lid
Dhr. B.B. Berlijn	Lid (vanaf 14-06-2024)
Dhr. M.J.L. van Zon	Secretaris (vanaf 26-07-2024)

Op grond van de statuten bestaat het bestuur uit een oneven aantal leden van minimaal 5 en maximaal 7. In 2024 zijn vier bestuursvergaderingen gehouden, telkens gedeeltelijk in aanwezigheid van de directeur en beleidsmedewerker(s) van onze netwerkpartner Theater De Vest - Grote Kerk (TDVGK).

In de statuten is vastgelegd dat 2 bestuursleden worden benoemd op bindende voordracht van het college van B&W van Alkmaar. Thans zijn dat de heren Krieckaert en Winder.

6. Samenwerkende partijen

Het functioneren van de Grote Kerk als instelling en fenomeen wordt gedragen door vijf onderling samenwerkende partijen, te weten:

- Stichting Behoud Grote Kerk Alkmaar (SBGKA)	- eigenaar
- Stichting Theater De Vest - Grote Kerk (TDVGK)	- cultureel exploitant
- Stichting Vrienden v.d. Grote Sint Laurens Kerk (VGSL)	- loyaliteit en financiële ondersteuning
- Gemeente Alkmaar	- verg. verlener en subsidiegever
- Stichting Het Grote Raam (HGR) / 1 juli geliquideerd	- ontwikkelen glas-in-lood kunstwerk

Ook in dit verslagjaar is weer een goede verbinding en samenwerking ervaren tussen de genoemde partijen waardoor de diverse invalshoeken elkaar versterken en synergie gewaarborgd is.

De stichtingen bezitten allen de 'culturele ANBI-status' en mogen zich verheugen in een uitstekende onderlinge samenwerking.

SBGKA is juridisch en economisch eigenaar van de kerk met ondergrond en van het monumentale interieur / van de monumentale inventaris. Dat eigendom is in 1999 verkregen van het College van Kerkvoorden der Hervormde Gemeente te Alkmaar.

De stichting is verantwoordelijk voor in stand houden van het gebouw, met inbegrip van het monumentale interieur. Dat doel wordt bereikt door middel van planmatig onderhouden / restaureren én in gebruik geven van de kerk. Voor onderhoud / restauratie beschikt de stichting over een Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) op grond waarvan jaarlijks een jaarplan voor onderhouds- en restauratiewerkzaamheden wordt vastgesteld. Projectmatig realiseerde SBGKA als opdrachtgever, na *funding* door HGR, het schitterende kunstwerk in de vorm van het hoogste glas-in-loodraam op het vaste land van Europa. De inkomsten van de stichting bestaan uit huuropbrengst, jaarlijkse (reguliere) subsidie van de gemeente Alkmaar, opbrengsten uit projectmatige fondsenwerving en projectsubsidies van rijk en provincie Noord-Holland. De inkomsten bepalen wat mogelijk is aan uit te voeren onderhoud en restauraties, waarbij sprake is van een permanente afweging tussen datgene wat technisch noodzakelijk wordt geacht en wat financieel mogelijk is.

Het gebruik van de kerk is geregeld via een 10-jarige huurovereenkomst met TDVGK en gericht op de functie die de accommodatie vervult in de Alkmaarse en regionale samenleving, te weten: huiskamer voor de regio Alkmaar, plaats van cultuur en ontmoeting. TDVGK verzorgt de culturele programmering / -exploitatie en het praktisch beheer van het gebouw. De stichting is eigenaar van het niet-monumentale interieur. De vigerende huurovereenkomst liep af per december 2024 maar partijen zijn al overeengekomen die ongewijzigd te willen verlengen met een volgende periode van 10 jaar.

VGSL ondersteunt SBGKA financieel, gericht op vooraf overeengekomen onderdelen van restauraties. Zij organiseren daartoe eigen funding, onder meer via de events Vini & Amici en Vriendenbock.

HGR richtte zich via een samenwerkingsovereenkomst met SBGKA op planvorming en funding van 'Een nieuw meesterwerk voor de Grote Kerk van Alkmaar' in het grote raam in het zuidtransept van de kerk. Het schitterende glas-in-loodraam is op 6 oktober 2023 groots en feestelijk onthuld bij gelegenheid van de viering '450 jaar Alkmaars ontzet uit Spaanse beleg'.

Gemeente Alkmaar maakt door middel van subsidies de instandhouding en het gebruik van de Grote Kerk mede mogelijk en is tevens vergunningverlener bij onderhoud en restauraties. 1 keer per jaar vindt een overleg plaats met de portefeuillehouder Erfgoed van het college van B&W. Overleg met de ambtelijke staf van de gemeente in combinatie met de vakgroep Erfgoed vindt regelmatig plaats al naar gelang dat wenselijk is.

7. Financieel beeld over 2024

Het integrale financiële beeld over 2024, bestaande uit een 'Staat van baten en lasten' en de 'Balans per 31 december' is integraal weergegeven en nader toegelicht in een afzonderlijk uitgebrachte jaarrekening over het boekjaar. Op deze plaats wordt daarom volstaan met een beknopt beeld van de samenstelling van de inkomsten en de daaraan gerelateerde uitgaven aan onderhoud en restauratie.

Inkomsten uit subsidies, fondsen en verhuur

Subsidie Gemeente Alkmaar	(56%)	€ 130.000*
Huuropbrengst	(13%)	€ 31.191
Werving uit fondsen etc.	(12%)	€ 27.980
Subsidie Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	(9%)	€ 21.694
Subsidie Provincie Noord-Holland	(9%)	€ 21.839
Erfpachtcanon	(1%)	€ 1.212
Totaal	(100%)	€ 233.916

Uitgaven aan onderhoud en restauratie € 221.667

Om organisatorische reden kon een deel van het geplande onderhoudswerk niet uitgevoerd worden in het boekjaar en vindt uitvoering plaats in 2025. Het verschil tussen de inkomsten en uitgaven is toegevoegd aan de onderhoudsvoorziening.

*Alle bedragen zijn excl. BTW.

8. Uitgevoerd onderhoud en gereedgekomen restauraties

Naast restauraties is planmatig regulier onderhoud uitgevoerd volgens een jaarplan binnen het kader van het MJOP 2021 - 2027. In het jaarplan is prioriteit gegeven aan de meest urgente zaken, na toetsing aan de tweejaarlijkse inspectie door de Monumentenwacht Noord-Holland (MWNH). De staat van het onderhoud van de Grote Kerk en het monumentale interieur is in het verslagjaar verder verbeterd. De verwachting is dat met de in de komende jaren geplande onderhoudsmaatregelen en / of restauraties - onverwachte situaties en onvoorziene omstandigheden daargelaten - de onderhoudsopgave beheersbaar en uitvoerbaar blijft.

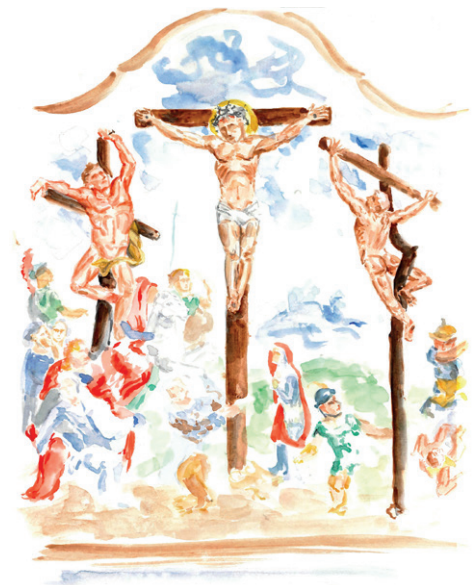
De belangrijkste uitgevoerde werken zijn:

- Hekwerk bij de hoofdentree geheel gerestaureerd.
- Balgen grote orgel hersteld na daklekkage.
- Diagnose en plan van aanpak gemaakt voor corrosie in de pijpen van het Van Covelensorgel.
- Jaarlijks onderhoud orgels, carillons en uurwerken.
- Divers kleiner bouwkundig onderhoud, waaronder diverse stormschades.
- Inspecteren en onderhouden van alle technische installaties op basis van onderhoudscontracten.
- Uitvoeren monitoringsprogramma 'verplaatsingen kap van schip' en 'verzakking fundatie noordwest gedeelte van de Kerk'.

9. In voorbereiding genomen projecten

Voor drie betekenisvolle projecten is door de stichting een Omgevingsvergunning aangevraagd en door de gemeente verleend. Ideevorming en realisering van de projecten is een coproductie met stichting TDVGK.

- Als een soort permanent vervolg op de zomerexpositie in de Grote Kerk 'Fossiel remains' (kunstenaarsduo Driessen & Verstappen) wordt een zerk uit de tentoonstelling definitief geplaatst in de vloer van een van de zijkapellen. Daarmee is voorzien in een blijvend appel aan verduurzaming van onze planeet.
- Om de toegankelijkheid van de Grote Kerk en de vindbaarheid van de toegangen te verbeteren, wordt ook de ingang aan de kant van de Langestraat, na lange tijd gesloten te zijn geweest, weer in gebruik genomen. Het portaal wordt inpandig opgeknapt en van een elektrisch bediende glazenschuifpui voorzien.
- De entreewand bij de hoofdentree wordt opgefrist en opnieuw vormgegeven, waardoor de hoofdingang op een positieve manier meer in het oog springt.

De opdrachten voor de uitvoering van de drie projecten is verleend. De oplevering wordt in het eerste kwartaal 2025 verwacht.

In het kader van onze doelstelling 'duurzame instandhouding van de Grote Kerk' hechten wij er belang aan om kostenefficiënt fysieke maatregelen te nemen. Dat doen wij daar waar mogelijk en verantwoord en bij voorkeur gekoppeld aan (in het meerjarenperspectief) geplande onderhouds- en / of restauratiewerken. Voor de onderdelen Librije, Herenkamer, Consistorie en gewelf hebben wij eind oktober een zgn. DUMAVA-aanvraag ingediend bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). De aanvraag is gericht op maatregelen die de energieprestatie verbeteren, in dit geval voornamelijk isolatiemaatregelen met een beoogde verlaging in energiekosten. In het voorjaar van 2025 wordt een beschikking verwacht.

De voorgenomen verduurzaming van de Librije vormt basis voor upgradering van de ruimte en het daarin terugbrengen van de sfeer en beleving van de toenmalige functie. Vanwege de fragile staat van de originele banden is terugplaatsing van de historische bijbels niet mogelijk. Het project is een samenwerking waarbij de stichting zorgt voor de duurzaamheidsmaatregelen, de parketvloer en verwarming / koeling. TDVGK doet de inrichting en het interieur.

10. Communicatie

In de zomer is, naast onze al bestaande Facebook- en LinkedIn-pagina's, de website van de stichting in gebruik genomen: www.behoudgrotekerkalkmaar.nl. Hierdoor kunnen we nog beter communiceren met onze doelgroepen over wie wij zijn en wat wij doen. Naast bezoekers zijn belangrijke doelgroepen subsidieverstrekkers, fondsen en onze netwerkpartners.

11. Het Grote Raam

Na de plechtige onthulling op 6 oktober 2023 mag Het Grote Raam zich verheugen in blijvende belangstelling van bezoekers. Daarop is onder meer ingespeeld door verruiming van openstellingen in het winterseizoen (in de weekenden) en rondleidingen met deskundige uitleg en informatie. Inmiddels is ook een pakket ontwikkeld van merchandising-artikelen, dat alles in afstemming met Fiona Tan, de ontwerper van het raam. Hoewel het realiseringproject formeel is afgerond lopen de schenkingen van panelen en ruitjes nog steeds door, zij het in afnemende mate.

12. Overige memorabele zaken

- Veel energie is gestoken in het verwerven van de nodige subsidies en bijdragen van fondsen om het onderhoud en de restauraties te kunnen betalen. Subsidies zijn toegekend door gemeente Alkmaar, Provincie Noord-Holland en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE).
- De verzekering van opstal en monumentaal interieur is ondergebracht bij Donatus en wordt ingaande 1 januari 2025 voor een periode van 5 jaar verlengd.
- In februari gaf onze bouwkundige adviseur de Monumentenman te kennen wegens tijdgebrek de advisering aan ons bestuur te moeten beëindigen. Na marktoriëntatie hebben wij een overeenkomst gesloten met architectenbureau TPAGH. Zij gaan ons in brede zin ondersteunen bij het monumentaal onderhoud en de restauraties van / aan de Grote Kerk.
- Op 23 november is de samenwerkingsovereenkomst tussen ons en TDVGK met een periode van 10 jaar verlengd. Partijen hebben vertrouwen in elkaar en richten zich op voortgaande, inspirerende samenwerking.
- De bestaand inventarislijst met eigendommen van de stichting is verder gecompleteerd en aangevuld met aanwezige, maar tot nu toe niet beschreven, items van historische waarde. Daarmee beschikken we over een compleet beeld als grondslag voor goede conservering van de collectie.

13. Financieel jaarverslag

Zoals eerder vermeld is naast dit jaarverslag afzonderlijk een jaarrekening 2024 uitgebracht. Na vaststelling door het bestuur zullen financiële verantwoording en jaarverslag worden opgenomen op onze website volgens de zgn. ANBI-vereisten.

14. Aantal bezoekers Grote Kerk (bron: TDVGK)

Type activiteit	Aantal bezoekers 2023	Aantal bezoekers 2024
Evenementen	112.064 (incl. klim naar Het Grote Raam)	62.067
Orgelconcerten en -lessen	11.625	18.490
Toeristische bezoekers	153.003	147.255
Totaal bezoekers	276.692	227.812

Als benchmark:

In 2018 (500 jaar Grote Kerk) bedroeg het totaal aantal bezoekers 317.221.

In 2021 (corona jaar) bedroeg het totaal aantal bezoekers 74.520.

